

Årsplan for Sandøya barnehage 2023-2024

I Sandøya barnehage ønsker vi å:

... ha et miljø med aksepterende holdning mellom voksne og barn, med bevissthet rundt kommunikasjon og atferd.

... styrke barnets opplevelse av egenverd og bidra til følelsen av tilhørighet i et sosialt og kulturelt fellesskap, samt stimulere til utvikling av ansvarfølelse og toleranse.

... ha et nært samarbeid med hjemmet og være en støtte for barnets helhetlige utvikling. Åpenhet mellom partene styrker forståelsen av sammenheng.

... utvikle barnets fantasi, kreativitet og humoristiske sans.

... skape et lære- og lekemiljø med materialer og oppgaver som utfordrer den enkeltes mestringsbehov, nysgjerrighet og skaperevne, med tid nok til å erfare og bearbeide i eget tempo.

Innholdsfortegnelse

Velkommen til et nytt år i Sandøya barnehage!	3
<i>Praktisk informasjon:</i>	3
Barnegruppa 2023/2024 består av:.....	4
På jobb er:.....	4
Barnehagens styre:.....	4
Frier og fridager:.....	4
Årsplanens tilknytning til Rammeplanen:	5
<i>Hvordan synliggjør vi barnehagens verdigrunnlag?</i>	5
Personalets arbeid:.....	6
<i>Hvordan oppfyller vi rammeplanens krav til formål og innhold?</i>	7
Personalets arbeid:.....	8
<i>Barns medvirkning:</i>	9
<i>Overganger i barnehagen:</i>	10
<i>Barnehagens arbeidsmåter:</i>	10
<i>Pedagogisk virksomhet:</i>	11
<i>Ansvar og roller i Sandøya Barnehage:</i>	11
<i>Fagområdene:</i>	12
1) Kommunikasjon, språk og tekst.....	12
2) Kropp, bevegelse, mat og helse.	12
3) Kunst, kultur og kreativitet	12
4) Natur, miljø og teknologi.	12
5) Etikk, religion og filosofi.	12
6) Nærmiljø og samfunn.....	12
Temaplan for 2023- 2024:	13
<i>Overordnet tema:</i>	13
<i>Litterært tema:</i>	13
Månedlig temaplan:	14
<i>August og september</i>	14
<i>Oktober og november</i>	15
<i>Desember</i>	16
<i>Januar og februar</i>	17
<i>Mars og april</i>	18
<i>Mai og juni</i>	19

Velkommen til et nytt år i Sandøya barnehage!

En ny høst i barnehagen er i gang og vi gleder oss over å være sammen små og store igjen. I år er vi 8 barn og fire ansatte på jobb, og vi skal finne på mye hyggelig sammen. Vi skal leke, lese, utforske, gå på tur, forme og fantasere, og mye, mye mer...

I år har vi lagt opp temaarbeidet mer lagvis enn månedsvis. Det vil si vi har et omsluttende tema; «bærekraft og naturvern» som gjennom hele året påvirker aktiviteter og fokus i det vi gjør. Dermed deler vi året i to med fokus på hav høsthalvåret og land for vårhalvåret. Og innerst i kjernen av tema og aktivitet er øya vår; Sandøya – vårt bosted, nærmiljø og der barna gjør sine første erfaringer som samfunnsborgere. Her har de familie, venner og kjente arenaer. Her skal vi være trygge, lommekjente og erfare at vi er med og påvirker og deltar. Mer detaljer finner dere bakerst i årsplanen. Vi håper på et videre godt og tett samarbeid med dere foresatte og vi gleder oss til et nytt år med barn og familier tilknyttet barnehagen.

Praktisk informasjon:

- ✓ Åpningstid i barnehagen er fra kl. 07.15 til 16.15.
- ✓ Kjernetid i barnehagen er fra kl. 9.30 til 15.00. Da er det aktiviteter, tur, osv. Henting og levering innenfor dette må dere gjerne gi oss beskjed om.
- ✓ Det er veldig fint om vi tidligst mulig får beskjed om fravær, for da er det lettere å planlegge bemanning og aktiviteter. Vi vil jo gjerne ha med alle på mora.
- ✓ Alle barna må ha med skiftetøy i hyllene, varme klær, regntøy/ støvler og innesko. Klær og sko må merkes! Og vær snill å hjelpe oss og holde orden i garderoben. Dagen glir lettere for både personalet og barna hvis de har det de trenger i garderoben og på knaggen.
- ✓ Foreldrebetaling er per 1.8.23 kr. 3000,- per barn og 5100,- for to søsken. Har dere barn i SFO får dere rabatt på SFO-betaling (se kommunens nettsider). Juni og august er halv betaling.
- ✓ Alle må ha med drikkeflaske og egen niste til formiddagsmat og ettermiddagsmat. Barnehagen holder frukt/ grønt og melk. Vi fortsetter med matlaging en gang i uka og måltid står på ukeplanen. Det er ikke nødvendig med niste da. De som ikke liker varmmaten får knekkebrød/ pålegg.
- ✓ Barna må gjerne ha tusekk på plassen sin i garderoben.
- ✓ Vi forholder oss til samtykkeskjema og helseerklæring som er signert ved barnas oppstart, og skulle det være endringer i dette kan dere gi beskjed til Camilla.

Barnegruppa 2023/2024 består av:

Født 2018: Vega, Erle og Selva Bevere
Født 2019: Iris Ekorn
Født 2020: Eira, Mogens, Margaret og Asta Skogmus

På jobb er:

Camilla H. Knutsen – pedagogisk leder og styrer
Caroline L. Lund-Liltved – knallgod assistent
Julie Holm Dalen – knallgod assistent, ivrig student
Lucy Liahjell – hjelpsom vikar
Janne van Ouwerkerk – verdifull rengjøringsassistent

Barnehagens styre:

Styreleder: Nina Noem Hansen
Foreldrerepresentant: Sverre Øvreliid Steen
Vara for styreleder: Heming R. Windt
Vara for foreldrerepresentant: Birgitte M. Godø
Ansattes representanter: Julie H. Dalen og Caroline L. L. Liltved
Kommunal representant: ikke utnevnt

Ferier og fridager:

2023		2024	
August	Oppstart torsdag 17. august	Januar	Oppstart onsdag 3. januar
Oktober	Høstferie 2. til 6. okt. Fredag 20. oktober (planleggingsdag)	Februar	Vinterferie i uke 8 (19. til 23. februar)
Desember	Siste dag før jul er torsdag 21. des.	Mars/ april	Påskeferie 25. mars - 2. april
		Mai	Fridager: onsdag 1. mai, torsdag 9. og fredag 10. mai (Kr. himmelfart og innklemmt dag). Fredag 17. mai, mandag 20. mai (2. pinsedag)
		Juni	Siste barnehagedag torsdag 20. juni

Årsplanens tilknytning til Rammeplanen:

Årsplanens intensjon er å strukturere barnehagens forvaltning av gjeldende lovverk hvor **Barnehageloven**, **rammeplan** for barnehager og **barnekonvensjonen** er de viktigste.

Planen skal gi en dytt, noen innspill og idéer om hva vi kan jobbe med ut fra hver årstid og i samspill med det som naturlig er rundt oss.

Vi vet at vi sammen med barna i hverdagen putter inn mye mer enn det som kan beskrives i en plan på starten av barnehageåret. Vi er bevisste på å endre, snu oss og dilte etter ungene der de er nysgjerrige, interesserte og entusiastiske. Derfor; når vi ser tilbake på forrige års planer ble det kanskje ikke helt som vi hadde planlagt, men ofte blir det bedre... Fordi vi fulgte entusiasme og undring og ikke kun en skrevet plan. Og hva er barnehagedagens verdi, om ikke den skal måles i barns glede og gode opplevelser?

Hvordan synliggjør vi barnehagens verdigrunnlag?

Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske og sosiale arbeid. Det skal ikke sees på som et isolert tema, men være en omsluttende holdning rundt hele vår hverdag i barnehagen. Rammeplanen formulerer det slik:

"Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse".

Vi i personalet skal ha en aktiv holdning til rammeplanens kapittel 1, og det er avgjørende at personalet selv har en klar oppfatning av hva disse temaene innebærer og hvorfor dette er viktig å arbeide med i barnehagen.

Barndommen har egenverdi og alle barn i barnehagen skal ha en barndom preget av trivsel, lek og vennskap. Barna skal utvikle seg fra å tilhøre en liten og tett flokk i sin egen familie, til å bli en deltaker i et større miljø, som det barnehagen representerer, til etterhvert å bli en ansvarlig og deltakende borger i et **demokratisk** samfunn.

Barnehagen skal gi barn redskaper så de kan samarbeide, lytte, få frem sin egen mening og være en verdifull medskaper av et godt barnehagemiljø. Barnehagen må sikre at alle barn, uansett språk eller uttrykksmåte, får frem sin stemme og får ytret seg på en meningsfull måte. De skal erfare at de er medskapere i sin egen hverdag og at ikke hverdagen styres av regler og rutiner. Vi skal fremheve det å ta hensyn og å komme til enighet med både barn og voksne i barnehagen. Vi skal hjelpe barna til å løse konflikter gjennom samtale, sørge for at barn blir bevisst på både det å gi og å få, øve på flertallsbeslutninger og være bevisst på styrkeforhold i barnegruppa.

De ansatte i barnehagen skal i daglig praksis vise barna at det er mange ulike måter å være på og tenke på, og skal fremme gjensidige respekt for hverandre. **Mangfold** henviser til både variasjoner i personlighet og uttrykksmåter, men også forskjellige kulturer, livssyn, levesett, familie og verdier. Vi skal ved situasjoner som oppstår belyse dilemmaer og mulige konflikter og gjennom refleksjon sammen med barna gjøre dem bevisste på hvordan de ved **gjensidig respekt** og en holdning som uttrykker **likeverd** får et bedre samspill med andre. Vi skal løfte frem **likestilling** og trekke veksler på historisk utvikling og bruke eksempler fra fortid og nåtid for å vise at noen har

kjempet frem rettigheter som for mange er en selvfølge, og vi bruker våre egne liv og omgivelser som eksempler.

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen og få en begynnende forståelse for **bærekraftig utvikling**. Vi skal fremme gode holdninger til hvordan vi skaper, forvalter og håndterer naturens og jordas ressurser. Vi skal bruke praksis i hverdagen og opplevelsene vi får til å belyse.

Om **livsmestring og helse** sier rammeplanen at barnehagen skal fremme barnas fysiske og psykiske helse og at barnehagen skal bidra til trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd.

Barnehagen skal forebygge krenkelser og mobbing og hvis så skjer skal det straks iverksettes tiltak for å stanse og følge opp dette. Jfr. Barnehagelovens kapittel 8 om psykososialt barnehagemiljø. Her har barnehagen egen rutine for oppfølging og tiltak.

Vi skal sammen ha en hverdag i barnehagen som er både trygg og passe utfordrende for hvert enkelt barn og hvor de skal oppleve fysisk og mental vekst og mestring, motorisk aktivitet og lek, og også hvile. Vi skal glede oss sammen over fysisk aktivitet og å lage og spise både sunn og litt usunn mat. Vi skal lære om kroppens funksjoner og om vår egen kropp sine, og andres, grenser. Barnehagen skal være en utjevnende arena for barn som ikke opplever at hjemmet er et sunt og harmonisk sted, og vi skal som personale være bevisst vår plikt til å melde fra til myndighetene ved mistanke om at barn blir utsatt for omsorgssvikt, vold eller seksuelle overgrep, jfr. Barnehagelovens §22. Alle ansatte signerer en avtale om dette ved ansettelse.

Barnehage skal jobbe for å utvikle sin inkluderende praksis. Vi skal tilby en god hverdag for ALLE barna i barnehagen; og romme ulike personligheter, evner, mestringsnivåer og utviklingstempo. Barn som trenger særskilt tilrettelegging skal følges opp på en måte som møter behov for tilrettelegging, men også på en måte hvor de kjenner seg som en likeverdig del av barnegruppa.

Fra udir.no: Ansatte i barnehager og skoler trenger kompetanse til å forebygge utenforskap, fange opp utfordringer og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle, inkludert de som har behov for særskilt tilrettelegging. Gjennom kompetanseløftet skal kompetansen til de ansatte i PP-tjenesten og det øvrige laget rundt barna og elevene styrkes, slik at de samlet kan bidra til et inkluderende, likeverdig og tilpasset tilbud for alle.

Mer informasjon: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/lokal-kompetanseutvikling/kompetanseloftet-for-spesialpedagogikk-og-inkluderende-praksis/#a183004>

De ansatte skal være gode forbilder, og bruke hverdagens små og store hendelser til å belyse barnehagens verdigrunnlag gjennom praksis og øyeblikkets pedagogikk. Gjennom året skal vi løfte frem og bruke merkedager som kvinnetdagen, FN-dagen, ulike nasjonaldager, arbeidernes dag og diverse andre merkedager fra ulike kulturer og livssyn til å belyse fenomenene fra flere kanter.

Personalets arbeid:

Pedagogisk personale skal bruke samtaler i personalgruppa, samt ressurser på nett og annet materiell både i planlegging av organiserte aktiviteter og temaarbeid, og som utgangspunkt for undring og refleksjon i fellesskap med barna. Dette kan videre benyttes i planlagte samtaler med barna f.eks. i samling, men personalet skal være bevisst slik at vi kan plukke opp og løfte frem problemstillinger som dukker opp i hverdagen og ta en prat med barna der og da.

Litteratur er en svært god måte å belyse ulike perspektiver på, og vi skal benytte variert litteratur som viser frem mangfold både når det gjelder omgivelser og persongalleri, men også tematikk, livssyn, kultur og språk.

Dette året skal personalet delta i UDIRS kompetanseheving rundt bedre inkluderende praksis. Camilla skal fortsette øst-regionens kompetanseheving REKOMP med samme tema. Det er vedtatt et nasjonalt kompetanseløft i hele skole- og barnehagesektoren hvor personalet skal håndtere og tilrettelegge den daglig driften og aktivitetene slik at alle barn skal inkluderes på en likeverdig måte, også de som har behov for særskilt tilrettelegging.

Hvordan oppfyller vi rammeplanens krav til formål og innhold?:

ILL.: LISA AISATO

Omsorg ligger i bunn for alt vi gjør i barnehagen. De ansatte skal gjennom ord og handling vise omsorg for barna, for foreldrene og for hverandre, og også videre for samfunnet og naturen rundt oss. Basert på barnas alder, personlighet og utvikling skal personalet tilpasse sin uttrykksmåte og være bevisste på hvordan vi oppfatter barnas signaler slik at alle barn opplever å bli sett og forstått.

Vi vet at enkelte barn lett uttrykker behov og følelser, mens andre barn er mer forsiktede. Vi har en liten nok flokk til at vi skal bli godt kjent med alle barna og deres egenskaper slik at vi kan møte dem på en egnet måte og at alle får uttrykke seg og kjenne omsorg og mestring. Vi skal tilby aktiviteter, hvile og muligheter for lek på en tilpasset måte for alle barn. Ved tilvenning for nye barn skal vi skape trygge omgivelser og barnet skal få tillit og bli trygg på oss ansatte som omsorgspersoner i barnehagen før de er alene uten foreldre.

Lek er barnas væremåte og deres egen utøvelse av barnekulturen. Det er deres kanal for å bearbeide inntrykk og få nye erfaringer, for å ha det gøy og oppleve spenning. Lek bidrar til språkutvikling, sosial utvikling, vennskap og å bli kjent med seg selv. Som rammeplanen uttrykker det har leken en egenverdi og barnehagen skal legge til rette for lek og barnas egen kultur. Vi skal tilby varierte omgivelser og materiell, både inne og ute, vi skal inspirere og gi impulser som kan bidra til leken og vi skal både delta i og støtte barnas lek. Alle barn har et grunnleggende behov for å høre til i fellesskapet og enkelte barn trenger hjelp for å sette i gang, utvikle og vedlikeholde lek med andre. Disse barna skal vi identifisere og støtte i lek og samspill.

Vi skiller mellom organisert lekpregede aktiviteter igangsatt av personalet, og barnas spontane lek; både den første parallelle leken hos de yngste, til konstruksjonslek og rollelek etterhvert som barna utvikler seg og modnes. Den spontane leken kjennetegnes blant annet ved at den er lystbetont, frivillig og ligger utenfor den virkelige verden. Derfor kan den ikke styres av andre enn de som deltar, men vi kan som voksne i barnehagen være med å støtte samspillet og gi innspill til videreutvikling, og vi kan gjennom temaarbeid og organiserte aktiviteter gi impulser barna kan benytte videre i lek.

Danning er med å skape grunnlaget for barnets vekst og utvikling som borger i et demokratisk samfunn. Alle barn skal oppleve å bli hørt, hensynstatt og være med å forme sin egen hverdag. Personale i barnehagen skal anerkjenne barnas personlighet og meninger, og lærer barna det samme seg i mellom. Vi skal støtte deres utvikling gjennom deltakelse og samvær, samtaler og meningsutvekslinger og vi skal øve barna på å delta i beslutningsprosesser i fellesskap. Barn er naturlig nysgjerrige, vitebegjærlige og kreative. Vi skal stimulere og møte disse egenskapene ved å introdusere barn for mange nye erfaringer og spennende opplevelser.

Gjennom nye erfaringer, sanseinntrykk og forståelse skapes **læring** og vi skal støtte barnas individuelle læringsprosesser, undersøkelser og perspektiver. Vi skal ikke «sette oss ned for å lære», men via opplevelser i fellesskap og gjennom lek og aktivitet får vi læring på kjøpet.

Barn sanser og opplever med hele kroppen og dette må vi ta hensyn til når vi skal legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidige utvikling. Vi skal tilpasse oss til individuelle interesser og fokus, men vi skal også gjennom temaarbeid, litteratur og aktiviteter skape felles opplevelser som grunnlag for lek og læring i gruppa.

Fordi alle barn har behov for å delta i et **fellesskap** er **vennskap** og samspill en viktig del av barnehagehverdagen. Vi ansatte skal ikke overvåke og styre samspill mellom barn, men vi skal observere, analysere og støtte der det er behov. Barna i barnehagen vår er hver især et individ i en flokk, hvor alle er like verdifulle og alle skal delta og anerkjennes. Vi skal i hverdagen øve på å ta hensyn, å uttrykke egne meninger og å lytte til andres, å vise omsorg, å dele og kjenne på ansvar og glede over å være i et fellesskap. I en liten barnehage som vår kan det være sårbart med vennskap hvis vi er få barn, og da er de voksnes rolle viktig, både foreldre og ansatte, for å bygge opp under relasjoner og vennskap og støtte vennskap på tvers av kjønn og alder. Vi skal støtte etablerte vennskap og la venner få utvikle sin relasjon, samtidig som de er en del av en gruppe.

Kommunikasjon og språk er viktig for lek og samhandling og arbeid med språk er med oss alltid som en omsluttende ramme for aktivitet og samvær. Vi vet at språkstimulering fungerer best når det er en naturlig del av hverdagen og ikke bare isolerte «språkstimulerende aktiviteter». Rammeplanen sier at barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, og det gjelder også de som enda ikke har verbalspråk eller barn som av ulike grunner har alternative kommunikasjonsformer.

Vi kan stimulere en helhetlig språkutvikling gjennom ulike aktiviteter og vi skal sørge for at alle barna i barnehagen får oppleve sang, rim og regler, blir lest høyt for og har tilgang til et stort og variert utvalg bøker. Vi skal samtale med alle barn hver dag og tilpasse hverdagen vår slik at barna også får tid, anledning og rom til å ha samtaler. Vi skal holde støynivået nede når vi er inne og være bevisste rundt utformingen av rommene, samt plassering av leker og møbler. Flerspråklige barn skal så langt det er mulig oppleve at begge/alle språk de bruker er en del av barnehagehverdagen, for vi vet at det styrker barnets evne til å lære norsk hvis morsmålet styrkes, og at et språklig mangfold er en berikelse.

Personalets arbeid:

I personalmøter går vi gjennom barnegruppa i fellesskap og løfter frem temaene i rammeplanens kapittel 3 (barnehagens formål og innhold). Vi kartlegger hvor vi skal legge inn en ekstra innsats hos de enkelte barna og arbeider med dette til neste møte og evaluerer da. Pedagogisk leder har ansvar for å følge opp arbeidet i barnegruppa og veilede assistenter.

Ved nytt tema introduserer vi litteratur, sang og musikk, kulisser og artefakter som passer inn, og rigger til omgivelsene for å bygge opp under og konkretisere temaet. Barn lærer mest av førstehåndserfaringer og dette skal vi ta hensyn til når vi planlegger tema-aktiviteter.

Vi skal være språklige forbilder i samhandling med barna og tilpasse språklige uttrykk til det enkelte barn og følge med på utvikling og eventuelle utfordringer.

Barns medvirkning:

Rammeplanen sier: "Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen" (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Barnas medvirkning er sentralt i barnehagen. Medvirkning skal forstås som at barna har direkte og indirekte påvirkning på sin egen hverdag. Det vil si de skal tas hensyn til også uten at de ber om det. Vi vil ha løse rammer og et raust regime lite preget av regler og rigide rutiner. Rammene skal være som av gummi; de skal kunne strekkes og tøyes uten at de ødelegges.

Vi skal ta initiativ til at barna skal delta i beslutninger som styrer deres hverdag, og vi skal ta imot barnas spontane innspill. Det betyr at vi innimellom må endre fokus og planer og la oss lede av barnas interesser og påfunn. Har barna ønsker og idéer skal vi strekke oss langt for å imøtekomme disse. Vi følger enkeltbarns eller gruppas initiativ til aktiviteter og søker enighet og gode avtaler oss imellom så alle kan bli hørt. Vi er oppmerksomme på at noen barn er mer stille enn andre og vi skal sørge for at også disse får anledning til å bli hørt og sett.

Verdens mest rettfærdige prinsipp er å behandle barn ulikt...

Vi bruker barnesamtaler og konkrete spørsmål for å finne ut hvordan barna har det i barnehagen vår. Det er ikke alltid barn har initiativ, riktige ord eller tør å uttrykke hvordan de har det. Da må vi forsøke å avdekke via samtale. Kommentarer og opplysninger som kommer frem tas med til personalmøter og foreldresamtaler og er det særlig informasjon som kommer frem skal dette følges opp via tiltaksplan.

Vi skal alltid forsøke å være godt bemannet og ha tid og anledning til den nære samtalen med barna som har behov for det, og vi skal bruke informasjonen vi får med omhu og respekt.

Samarbeid mellom hjem og barnehage:

Vi ønsker et tett og nært samarbeid med familiene i barnehagen, fordi vi vet at det er godt for barn at deres to viktigste arenaer er tett forbundet. Fordi vi er en liten, foreldre-eiet barnehage samles vi om drift og prosjekter, og deltar på kryss og tvers i lokalsamfunnet. Dermed blir vi godt kjent og kan i fellesskap bidra til barnas beste i barnehagen. Alle foresatte skal kjenne at de har påvirkningsmulighet og mulighet for deltakelse, og vi har møtepunkter både på gruppenivå og på individuelt nivå.

På foreldremøtet ved oppstart legger vi frem første forslag til årsplan og foreldre kan komme med innspill, ønsker og tanker rundt årsplan og andre aktiviteter før den vedtas. På årsmøtet og ved foreldresamtaler tar vi imot innspill på året som har gått, og vil gjerne høre hvilke opplevelser både foreldrene og barna har av barnehagen. I tillegg er vi i hverdagen alltid åpne for innspill, ris og ros.

Alle foreldre inviteres til samtale to ganger per år, i november og i mai. Her er barnets utvikling og trivsel i sentrum, og vi oppfordrer foreldrene til å spørre barna før samtalen om hvordan de opplever hverdagen i barnehagen, og om noe spesielt skal tas opp. Vi bruker observasjonsskjema for å strukturere vurderingene rundt progresjon og utvikling, og dette blir grunnlag for videre oppfølging og tilnærming til det enkelte barn. Særlige temaer eller utfordringer, enten fra hjemmet eller fra barnehagen, tas opp fortløpende ved passende anledning.

Vi oppfordrer foresatte til å delta aktivt i barnehagen. Enten ved å komme innom ved levering eller henting, for å se på kunst på veggene, se hva slags leker og aktiviteter barnet deres er engasjert i, eller bare for å få et innblikk i dagen vår. Hvis dere har lyst til å være med på tur, i samling eller på andre aktiviteter er det bare å spørre så avtaler vi

Overganger i barnehagen:

Nye barn blir tatt godt imot og starter med rolige, korte dager og én voksen som har hovedansvar for tilvenning og oppstart. For de yngste som starter i barnehagen tilpasser vi rutiner for soving og mat etter behov, og må om nødvendig justere personalet for å ha god nok kapasitet. Vi beregner som regel ca. tre dager på tilvenning, men dette skal tilpasses hvert enkelt barn og familie. Vi skal la foreldre være med helt til barnet er trygt og opplever tilhørighet.

Overgangen fra barnehage til skole/ SFO for Sandøya-ungene mener vi er ideell da vi gjennom vårt samboerskap med skolen har felles garderobe, lekeplass og aktiviteter året rundt. På vårparten har førskolebarna skoledager som en spennende tilnærming mot ny tilværelse, i tillegg til samvær med skolen på SFO. Barna skal føle at de kjenner både barn og voksne i skolen og at de vet noe om hva hverdagen på skolen innebærer. Førskole-gruppa har en dag i uka med skoleforberedende aktiviteter hvor vi jobber mer og mindre systematisk med kunnskap, motorikk, selvregulering og enkelte elementer som er fine å ha på plass før skolestart. Fokus er på å knytte gruppa sammen sosialt, samt å forberede litt på overgangen til ny tilværelse på en leken og uhøytidelig måte.

Barnehagens arbeidsmåter:

Rammeplanen sier at barnehagens arbeidsmåter skal ivareta barns behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. Vi skal gi barna varierte og spennende aktiviteter som skal skape interesse, engasjement, begeistring og motivasjon til å gjøre seg nye erfaringer. Vi ønsker å være den lille barnehagen med de store opplevelsene! Vi følger naturens gang gjennom året og boltrer oss i variasjonene årstidene gir oss. Vi benytter *øyeblikkets pedagogikk* – og bruker de små stundene som oppstår i hverdagen til å formidle kunnskap, være kreative, utforske natur og nærmiljø, samt å bruke barnas impulser og kjenne fellesskap gjennom lek og aktivitet. Små situasjoner kan romme store opplevelser når man samles om en hendelse, et spørsmål eller en tanke.

Alle barn skal utvikle seg, lære, mestre og oppleve fremgang. Vi skal ikke leke skole og jage etter måloppnåelse, men vi skal bygge videre på hvert enkelt barns kompetanse, interesser og muligheter for mestring. Vi skal kjenne barna godt nok til å kunne individuelt tilpasse leker, miljø, arbeidsmåter og læringsmuligheter, og finne balanse mellom utfordring og mestring. Dette gjelder både kreativt, motorisk og mentalt.

Vi skal introdusere barn for **digitale verktøy** og bidra til en gryende digital kompetanse og dømmekraft. Vi benytter digitale verktøy til musikk og sang, film/ foto, spill og app-bruk, som læremiddel og litteraturformidling, m.m. Det skal benyttes med omhu og som én av flere arbeidsmåter.

Pedagogisk virksomhet:

Alle barn i barnehagen skal få et pedagogisk tilbud som samsvarer med barnehageloven og rammeplanens føringer, og planene skal utarbeides basert på kunnskap om barnas trivsel og allsidige utvikling, både individuelt og som gruppe. Foreldre og barn skal ha rett til medvirkning, og det skal planlegges i fellesskap i personalgruppa slik at alle har eierskap og engasjement rundt tema og aktiviteter.

Personalt enes om en **årsplan** for kommende års aktiviteter og denne utarbeides av styrer. Vi planlegger temaer og aktiviteter felles for alle, og detaljplanlegger med tilpasninger for gruppene. Planer og tema knyttes til rammeplanens føringer og disse er også grunnlag for vurdering av aktiviteter i etterkant.

Annenhver måned avholdes felles personalmøte hvor vi planlegger fremover og vurderer aktivitetene i de to foregående måneder. Vi går gjennom ukeplanene og ser hva som ble gjennomført og hvordan det fungerte og noterer oss erfaringene.

Barnas trivsel og utvikling skal vurderes fortløpende, og vi skal straks støtte et barn som trenger litt ekstra i hverdagen. Ved at vi i personalmøter vurderer hvert barn basert på rammeplanens punkter under formål og innhold (kap. 3) kan vi vurdere om vi oppfyller planens mål tilstrekkelig for det enkelte barn. Vi gjør nødvendige justeringer og prøver ut frem til neste møte eller tar en vurdering underveis i hverdagen.

Informasjon og vurderinger om barna som er skriftliggjort skal behandles og arkiveres ihht. Personopplysningsloven.

Ansvar og roller i Sandøya Barnehage:

Sandøya barnehage er et privat samvirke som formelt drives av de foreldre som til enhver tid har barn i barnehagen. Disse foreldrene utgjør barnehagens foreldreråd.

Styret er barnehagens samarbeidsutvalg og representantene velges på årsmøtet og har representanter fra foreldregruppa og de ansatte. Styret har det formelle ansvaret for barnehagens drift; herunder økonomisk, juridisk og personalmessig. Disse rollene er

nærmere beskrevet i barnehagens vedtekter.

Hver ansatt i Sandøya barnehage får sin egen arbeidsavtale, enten som midlertidig ansatt i vikariat eller som fast ansatt som assistent, styrer eller pedagogisk leder. Det er utarbeidet beskrivelser for de ulike stillingene og den aktuelle beskrivelsen skal vedlegges arbeidsavtale og den skal gjennomgås ved ansettelse sammen med styrer eller styreleder. Arbeidsavtalene er laget i samråd med Arbeidstilsynet. Vi følger PBLs tariffsatser for lønn. Alle ansatte skal fremlegge gyldig politiattest og helseerklæring, samt underskrive avtale om opplysnings- og taushetsplikt før ansettelse. Alle ansatte plikter å sette seg inn i barnehagens HMS-perm og HMS-rutiner ved ansettelse.

Fagområdene:

Rammeplanens fagområder danner grunnlag for barnehagens aktiviteter, fokus, utfoldelse og opplevelser. Hvert fagområde opptrer sjelden isolert, flere områder vil ofte være representert i barnehagens temaopplegg og i hverdagsaktiviteter. I sosialt samspill gjennom lek og andre felles opplevelser oppstår hele tiden spontan kommunikasjon knyttet til fagområdene.

1) Kommunikasjon, språk og tekst.

2) Kropp, bevegelse, mat og helse.

3) Kunst, kultur og kreativitet

4) Natur, miljø og teknologi.

5) Etikk, religion og filosofi.

6) Nærmiljø og samfunn.

Aktivitetene i barnehagen er ofte nært knyttet til natur, årstider og hva som preger de ulike sesongene. Gjennomgående temaer for oss er nærmiljø og samfunn, samt kommunikasjon, språk og tekst. Vi bor i et tett lokalsamfunn som vi skal bli godt kjent med. Vi inviterer på besøk, vi går på besøk, vi gjør oss kjent med lokalhistorie og kystkultur fra fortid og nåtid og vi utforsker naturen fra hav og svaberg til skog og hei.

Barnehagen skal ha et godt og variert språkmiljø hvor vi hver dag bruker litteratur,

sang, musikk, rim/ regler, muntlig fortelling og samtaler. Dette er alle viktige elementer i en god språkutvikling, og vi skal også bidra til å fremme morsmålet til flerspråklige barn. Vi skal utforske verdenslitteraturen i biblioteket vårt og gjennom ulike fortellinger og påfølgende samtaler kan vi utvide horisonten sammen. De flerspråklige barna i barnehagen bidrar til et mangfold vi alle får glede av. Vi skal synliggjøre det språklige og kulturelle mangfoldet gjennom å løfte frem de ulike nasjonalitetene og språkene vi representerer, og lære om oss selv og hvem vi er sammen med andre.

Vi skal gå på mange turer, ha kreative formingsprosjekter, lese masse bøker, synge sanger, spille spill og ha andre støtteaktiviteter for å utvide og skape innhold i temaet. Vi bruker lokalet til gym, dans og drama. Lekeplassens utforming inspirerer til allsidige grov- og finmotoriske utfordringer, og rommer både sjørøverskip, romskip, kafé og dyrehage, blant annet ...

Kulturformidling skjer hele tiden via fakta-samlinger, matlaging, formingsprosjekter, temavegg, utflukter, m.m. Vi besøker folk og dyr på øya, og vi skal på båtturer i sjekta vår gjennom hele året. Vi vil som årene før presentere ungene for ulike uttrykk innenfor litteratur, billedkunst/skulptur og musikk - alt fra klassiske verk til disco.

Sanketurer rundt på øya øver oss på naturkunnskap og å få kjennskap til planter, sopp og bær, og hvordan vi bruker disse til mat eller lar stå i fred. Vi snakker om mat og god helse, om hva kroppen trenger og hvordan vi skaffer oss mat. Herunder også hvordan valgene våre påvirker natur og ressursbruk rundt oss.

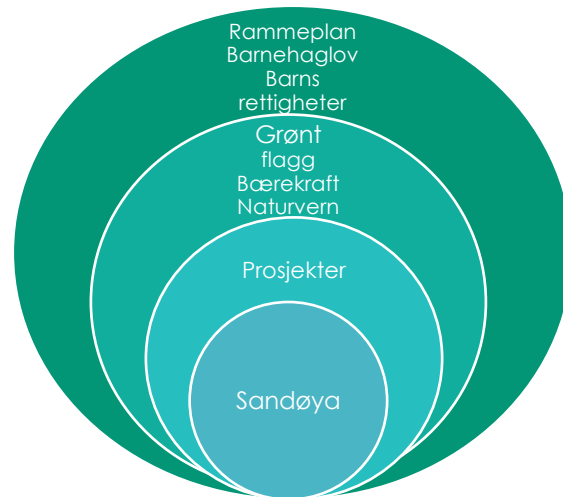
Gjennom aktiviteter har de ansatte et bevisst forhold til at vi omgås små matematikere, og matematikkens begreper kan vi ta med oss inn i lek, forming, turer, osv. og bevisstgjøre barna kunnskap.

Høsthalvåret fokuserer vi på **hav** og vårhalvåret fokuserer vi på **land**. Det er imidlertid unaturlig å skille det ene skarpt fra hverandre, så vi vil alltid arbeide litt på tvers. Og inni kjernen av fokus finner vi Sandøya; vår hjemmeplass og vårt nærområde.

Temaplan for 2023- 2024:

Overordnet tema:

Overordnet tema i barnehagen er **naturvern og bærekraft**. I det ligger det at vi gjennom det vi gjør, snakker om og de valgene vi tar fokuserer på at vi skal ta gode valg for naturen og miljøet rundt oss. Dette omhandler praktiske tiltak i og utenfor barnehagen, det å få kunnskap om sårbarhet og bærekraft, samt hvilken påvirkning vi som barnehage har på nærmiljøet vårt. Herunder kommer både skog, vann, strand, luft og samfunn. Vi tror at det vi kjenner, tar vi bedre vare på og større hensyn til, og dette skal vi bygge videre på.

Vi gjennomførte i fjor forprosessen til sertifisering som **Grønt flagg**- barnehage og har gjennomført de første trinnene slik at vi kan søke sertifikat i høst. Informasjon om ordningen og sertifiseringen finner dere på www.fee.no/gront-flagg.

«Formålet med Grønt Flagg er å styrke bærekraftig utvikling gjennom miljøundervisning. Ordningen er et verktøy for å innføre miljøledelse og en viktig drivkraft for kontinuerlig miljøundervisning. I dag deltar over 1000 skoler og barnehager fordelt i alle landets fylker og over 100 kommuner. I dag og i fremtiden trenger vi unge mennesker med kunnskaper og faglig godt begrunnede meninger som deltakere i den pågående debatten om bærekraftig utvikling, klima og miljø. Alle kan gjøre litt, og til sammen utgjør dette en stor forskjell.

I fjor hadde vi tema «materialbruk i barnehagen» og vi hadde fokus på hvilke materialer vi kjøper og bruker for å gjøre gode valg for natur og ressurser. Fokus for dette er:

- Mindre plast, og mer varige og naturlige materialer
- Kjøpe brukt – vi kjøper bøker, leker, interiør, osv. fortrinnsvis brukt.
- Minimal bruk av engangs-utstyr og plastprodukter

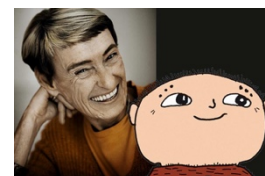
Fremover har vi fokus på «mat for sunne kropper og sunn klode». Vi lager en plan for gjennomføring og fletter dette fokuset inn i hverdagen i barnehagen. Vi vektlegger:

- Sunn og god mat laget av rene råvarer
- Lokalproduserte råvarer og mat kjøpt lokalt
- Å minske matsvinn og bruke rester
- Prøve nye smaker og konsistenser

Litterært tema:

I år skal **Albert Åberg** og hans enkle, men allikevel rike univers følge oss.

Gunilla Bergström har i mer enn 50 år fortalt historier om Albert som barn kan kjenne seg igjen i. En ganske vanlig gutt med helt vanlige følelser, opplevelser og relasjoner, like aktuell nå som da han ble skapt. Han bolttrer seg i lekens og fantasiens univers, og kan være både redd og modig, ertete og hjelpsom, taktsom og ubetenksom... omtrent sånn vi alle er og kan relatere til. Vi skal knytte bøkene opp mot temaene vi jobber med og bruker Alberts opplevelser til å belyse vår egen hverdag og følelser.

Månedlig temaplan:

Måned:	August og september (uke 33-39)		
Tema:	Trygghet og tilhørighet, sensommernatur		
Rammeplan:	<p>Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.</p> <p>Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng.</p> <p>Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det.</p>		
Beskrivelse:	<p>Vi blir kjent i flokken igjen etter en lang ferie og ønsker Mogens, Asta og Iris med foresatte velkommen i flokken vår. Vi skal passe på at alle er trygge i fellesskapet, at alle har noen å leke med. Vi undersøker «hvem er jeg og hvem er vi sammen?», og det å være en del av fellesskapet, om å være venner. Vi øver på å inkludere hverandre i leken, vise hverandre respekt og ta hensyn, løse konflikter, si «stopp», vise empati og rose hverandre, respektere ulikheter og samarbeide med andre.</p> <p>Vi skal ha en ny miljøgjennomgang i barnehagen hvor barna er involvert. Her snakker vi sammen hvordan vi tar vare på naturen og omgivelsene våre.</p> <p>Vi har bursdagsbarn som skal feires; Margaret ble 3 år i juli, Selva er 5 år i august og Asta blir 3 år i september.</p> <p>Det innkalles til <u>foreldremøte</u> 31. august og <u>personalmøte</u> 29. august. <u>Høstferie</u> er uke 40.</p>		
Aktiviteter:	<table border="1"><tr><td><ul style="list-style-type: none">- Lage bursdagskalender til veggen- Sopp- og bærplukketurer i nærmiljøet, lage mat med fangst- Vi setter ut sjekta når den er klar og tar båtturer til holmer og skjær. Vi lærer sjøvett med Elias´ og legger inn litt sjørøveri.<p>Litteratur: «Albert og Milla» og «Heng i, Albert Åberg» av Gunilla Bergström</p><p>Kunstverk: «Solsikke», Vincent Van Gogh</p><p>Musikk: «Sommeren», Joseph Haydn</p></td><td><ul style="list-style-type: none">- Friluftslivets uke 2. til 10. september- Brannvernuke uke 38- Strandryddeuke 8. til 17. sept.- Miljøgjennomgang</td></tr></table>	<ul style="list-style-type: none">- Lage bursdagskalender til veggen- Sopp- og bærplukketurer i nærmiljøet, lage mat med fangst- Vi setter ut sjekta når den er klar og tar båtturer til holmer og skjær. Vi lærer sjøvett med Elias´ og legger inn litt sjørøveri. <p>Litteratur: «Albert og Milla» og «Heng i, Albert Åberg» av Gunilla Bergström</p> <p>Kunstverk: «Solsikke», Vincent Van Gogh</p> <p>Musikk: «Sommeren», Joseph Haydn</p>	<ul style="list-style-type: none">- Friluftslivets uke 2. til 10. september- Brannvernuke uke 38- Strandryddeuke 8. til 17. sept.- Miljøgjennomgang
<ul style="list-style-type: none">- Lage bursdagskalender til veggen- Sopp- og bærplukketurer i nærmiljøet, lage mat med fangst- Vi setter ut sjekta når den er klar og tar båtturer til holmer og skjær. Vi lærer sjøvett med Elias´ og legger inn litt sjørøveri. <p>Litteratur: «Albert og Milla» og «Heng i, Albert Åberg» av Gunilla Bergström</p> <p>Kunstverk: «Solsikke», Vincent Van Gogh</p> <p>Musikk: «Sommeren», Joseph Haydn</p>	<ul style="list-style-type: none">- Friluftslivets uke 2. til 10. september- Brannvernuke uke 38- Strandryddeuke 8. til 17. sept.- Miljøgjennomgang		
Mål:	<p>Skogmus: Øve på å dele med hverandre, turtaking, barnehagens rutiner, å hilse, å si «kan jeg få...?» og «tak for mat». Kjenne alle fargene og øve på Kims lek i ulike varianter. Få en begynnende forståelse av å ta vare på naturen rundt oss.</p> <p>Ekm og bevere: Øve på samarbeid med voksne og barn, være en god venn, turtaking, svare på spørsmål, la andre få snakke, daglige rutiner.</p> <p>Kjenne til noen av Elias´ sjøvettregler, kjenne til brannvern i barnehagen og hjemme, kjenne til miljøgjennomgang i barnehagen, kunne si noe om seg selv, vite hvorfor det er viktig å ta vare på naturen rundt oss.</p> <p>Vite at sopp kan være både mat og også farlig. Bare de voksne plukker sopp.</p>		

Måned:	Oktober og november (uke 41-48)	
Tema:	Naturen ved havet, bruk og vern. Mørket rundt oss.	
Rammeplan:	<p>Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring</p> <p>Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider. Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barnehagen har en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn.</p> <p>Personalet skal utforske og eksperimentere med teknologi og naturfenomener sammen med barna.</p> <p>Personalet skal introdusere barna for personer, steder og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet for å skape tilhørighet og hjelpe barna med å orientere seg og ferdes trygt</p>	
Beskrivelse:	<p>Vi skal bli kjent med havet både over og under vannskorpa. Vi ser mot havets bunn og utforsker hvem som bor der og hvordan vi kan ta vare på livet der. Hvordan smaker fisk og skalldyr og hvem spiser egentlig hva der nede?</p> <p>Vi skal se på hva som påvirker havet og hva som truer havet. Hvordan kan vi verne? Kan månen dra i havet, sier du? Det må vi lære om. Og hva med alle lysene på havet som loser oss ut og frem? De skal vi se på og forme våre egne.</p> <p>Vi markerer FN-dagen 24. oktober og holder et internasjonalt perspektiv denne uka.</p> <p>I november er morgen og ettermiddag mørk og vi skal se nærmere på høstmørket.</p> <p>Vi skal feire bursdagsbarn; Vega og Erle blir 5 år i november!</p>	
Aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> - Vi begynner med førskole i uke 41 - Båtturer med hummerteinetrekking - «Gapauke» - en uke i friluft i gapahuken - Vi fanger, rensar, tilbereder og spiser fisk - Internasjonale dager i forbindelse med FN-dagen - Vi har pysjfest - Skogturer og utforsking av gruver og skogbunn <p>Kunstverk: «Lighthouse»</p> <p>Musikkstykke: «Dovregubbens hall», Edvard Grieg</p> <p>Litteratur: «Hvem spøker, Albert Åberg?» og «Albert Åberg sitter barnevakt» av Gunilla Bergström</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vi leser fra verdenslitteraturen og koser oss med eventyr om troll - Lyktefest med sol og månekaker - Markering av Halloween og Allhelgensdag <p>Stengt barnehage fredag 20. oktober (fagdag).</p> <p>Foreldresamtaler i novemb.</p>
Mål:	<p>Skogmus: Kjenne til lure triks på tur, dele på lekene og leke sammen. Vite om noe som bor i havet.</p> <p>Ekorn og bevere: Vite noen av reglene for hummerfiske og hvorfor vi har reguleringer av fiske. Kjenne til noen sjøvettregler og hvordan vi ferdes trygt i båt året rundt. Være en god venn, samarbeide med voksne og barn.</p>	

Måned:	Desember (uke 48-51)
Tema:	Advent og jul
Rammeplan:	<p>Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi.</p> <p>Barnehagen skal gi barna kjennskap til og markere merkedager, høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven og andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen.</p>
Beskrivelse:	<p>Her er det plass til adventsforventninger, krybbe, julepynt, Lucia, adventsvandring, pepperkaker og mer til...</p> <p>Vi snakker om hvorfor vi feirer jul som vi gjør, og feirer man jul verden over?</p>
Aktiviteter:	<ul style="list-style-type: none"> - Tradisjonelt opplegg med julesanger, baking, pynt og gavelaging. - Kalender-samling hver dag med tenning av lys, julefortellinger og en liten overraskelse - Det ungene syns er gøyest gjør vi mer av, og så får vi se hva den mystiske husnissen finner på av sprell... - Adventsvandring i Tvedestrand kirke - Spre juleglede i nærmiljøet - Vi skal ha pepperkakebaking og spise risgrøt sammen med skolen - Vi forbereder en hyggelig avslutning med alle familiene før jul.
Mål:	<p>Vi husker at lilla og rød er advents- og julefarge og kjenne noen av julesangene. Glede seg over kalender-samling i fellesskap med de andre.</p> <p>Vi skal kjenne til bakgrunnen for julen som tradisjon i norsk kultur og julen som en universell høytid, kjenne flere julesanger, øve inn et repertoar til avslutningsfest. Glede seg over kalender-samling i fellesskap med de andre. Kjenne til vanlige elementer i juletradisjonen som nisser, engler, risgrøt, pepperkaker og fargene rød og lilla.</p>

Måned:	Januar og februar (uke 1-7)	
Tema:	Naturen på land, bærekraftig bruk og vern	
Rammeplan:	<p>Barns skal få kunnskap om dyr og dyreliv og utvikle respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen.</p> <p>Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider.</p> <p>Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi.</p>	
Beskrivelse:	<p>Hvordan skal vi passe på naturen i skogen og områdene rundt oss?</p> <p>Vi lærer å kjenne forskjellen på husdyr og ville dyr. Og hvilke ville dyr bor på Sandøya? Vi lærer om barnehagens dyr; bever, ekorn og skogmus. Vi håper på litt sporsnø så vi kan utforske hvilke dyr som lusker rundt i vinterlandskapet. Og hvilke dyr er det egentlig som sover på denne tida?</p> <p>Hvorfor holder vi husdyr og hva kan de gi oss? Hva er vårt ansvar overfor husdyr? Har vi husdyr på Sandøya? Bier, geiter, sauer og høns.</p> <p>Vi fordypet oss i vinterlandskapet, utforsker kulde og is og eksperimenterer med det.</p> <p>Vi ser på karnevals-tradisjoner rundt om i verden, og om bakgrunnen for feitetirsdag og fastelavn, og vi lager masker til karnevalfest.</p> <p>Eira blir 4 år i januar!</p>	
Aktiviteter:	<ul style="list-style-type: none"> - Vi sporer og finner ut hvilke dyr som lever i skog og kratt - Vi lager ekornkasse og setter opp viltkamera for å se etter beveren - Hvilke dyr bor i stallen og i fjøset? - Vi koser oss med aking, ski og skøyter når føret slår til - Vi smetter inn fastelavn, karneval og feitetirsdag <p>Kunstverk: Div. tresnitt av John Savio</p> <p>Musikk: «Daniels joik», J. H. Fjällgren og «Goaskinviellja» Mari Boine</p> <p>Litteratur: Stallo-eventyr og Albert Åberg</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vi markerer samenes nasjonaldag 6. februar med aktiviteter og mat - Vi lager smør og spiser med lapper - Vi lager næringsrik mat til fuglene rundt oss - Vinterferie uke 8
Mål:	Vi skal kjenne til forskjellen på husdyr og ville dyr, kjenne til noen dyr som bor på Sandøya og peke på bilder av dem. Kjenne til noen vintertegn og hva som skjer med vann i kulda. Kjenne til samenes levevis og tradisjoner.	

Måned:	Mars og april (uke 9-17)	
Tema:	Naturen i endring, hensyn og kretsløp	
Rammeplan:	<p>Barn skal få kunnskap om dyr og dyreliv og utvikle respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen.</p> <p>Barn og ansatte lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi</p> <p>Barnas skal få kjennskap til menneskets livssyklus og ansatte skal bidra til å synliggjøre naturfenomener og reflektere sammen med barna om sammenhenger i naturen.</p>	
Beskrivelse:	<p>Blomster og trær – hvilke strekker seg først opp mot vårsola og slipper knoppene frem?</p> <p>Fugler og dyr – hvem våkner fra dvalen og hvem trekker hitover etter vinter i sør?</p> <p>Insekter og småkryp – hvilke er de første til å våkne opp og starte på ny giv? Vi fanger varsomt og studerer før vi slipper fri igjen.</p> <p>Hvordan påvirker vi i barnehagen naturen rundt oss?</p> <p>Vi koser oss med kyllinger, harer, egg og gulgult når påsken står for tur.</p> <p>Småsøppelrunde på lekeplassen; er det noe plast eller annet rusk som ligger der etter vinteren?</p>	
Aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> - Vi ser oss om i naturen og finner vårtegn vi tar bilder av og lager collage - Vi må rydde i fuglekassene og sjekker insekthotell - Vi noterer oss hvilke fugler som bor rundt barnehagen, og hvilke som kommer tilbake til Sandøya etter en vinteren <p>Maleri: «Ingen vet hvor haren hoppen», Grethe Swahn</p> <p>Musikk: «Vårsøg», Sigmund Groven</p> <p>Litteratur: Næhei, sa Albert Åberg og Lille fugl, høyt til værs</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vi ser på sjøfugl og livet i fjæra etter vinteren - Vi prøver å få kunnskap om kretsløp og prosesser i naturen når det våres og blir grønt - Vi forbereder plantekassene, sår og planter - Det blir påskefeiring i mars - Vi markerer kvinnedagen 8. mars og Barnehagedagen 12. mars
Mål:	<p>Kjenne til noen vårtegn.</p> <p>Kjenne vanlige elementer i påska som egg, hare, kyllinger og fargen gul. Vite noen kjennetegn ved fugler.</p> <p>Vite hvordan vi skal håndtere insekter, blomster og fugleliv ulike steder i naturen.</p>	

Måned:	Mai og juni (uke 18-25)	
Tema:	Besøk i naturen – fokus på plast i havet, forsøpling og påvirkning	
Rammeplan:	<p>Personalet skal legge til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring, utforsking og læring</p> <p>Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av.</p> <p>Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller.</p> <p>Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.</p>	
Beskrivelse:	<p>Sommeren står for tur og mange mennesker er ute i naturen både på vannet og på land og spiser is, griller, kjører båt og går på tur. Hvordan påvirker dette naturen i en sårbar tid?</p> <p>Vi veksler mellom småkrypene lille verden i skogbunn og under steiner, til å se på den store verden rundt oss i forbindelse med nasjonaldag, frigjøringsdagen og arbeidernes dag.</p> <p>Hvordan er naturen i andre deler av verden og hvordan bør den beskyttes?</p> <p>Vi reiser på litt lengre båtturer og ser oss rundt i skjærgården.</p> <p>Førskolebarna skal bli godt kjent med skolebarna før skolestart etter sommeren.</p> <p>Vi feirer bursdag for Mogens som blir 4 år og Iris som blir 5 år</p>	
Aktiviteter:	<ul style="list-style-type: none"> - Strandrydding på Håholmen - Øve til 17. mai og avslutningsfest - På jakt etter kryp under stubber og stein - Rumpetroll-safari - Vi lager munkelus-hus <p>Maleri: «Sommerfugl», Gro M. Holter</p> <p>Musikk: «Humlens flukt», Rimskij-Korsakov</p> <p>Litteratur: Fest hos Albert Åberg, Hokus Pokus Albert Åberg og <i>Landet der alt er stort</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vi eksperimenterer og forsker litt med forskerfrø-aktiviteter - Markering av arbeidernes dag 1. mai, frigjøringsdagen 8. mai - Det blir foreldresamtaler i mai og overgangs-samtaler med skolen - Førskolebarna har samvær med skolebarna og vi har avslutningstur til Vitensenteret.
Mål:	Glede oss over våren, øve til sommeravslutning, glede oss til skolen og til sommerferien.	